

KWESTIONARIUSZ

b. więźnia - "Zagiernika" w ZSRR.

6587

6587

H. O. K

- 1) Dane osobiste (imie, nazwisko, stopień, wiek, zawód i stan cywilny): Tadeusz HAMAŁUK
podprucznik rez., lat 29, urzędnik P.K.P. żona.
- 2) Data i okoliczności aresztowania: dn. 24. XI. 39 r. pdd Jasienowa Polna przy prze-
chodzeniu granicy rumuńskiej.
- 3) Nazwa obozu (więzienia - miejsca przymusowych robót): więzienie w Horodence - na-
stępnie w Kołomyi przy ul. Romanowskiego - przymusowe miejsce pracy - wś Wiślickich
Zagierach.
- 4) Opis obozu, więzienia i t.p. (teren, budynki, warunki mieszkaniowe, higiena): więzienie
w Kołomyi piętrowe - cele duże - liczba więźniów przeciętnie po 80-100 osób w celi -
łóżka w celach, była. Obóz składał się z 12 oddziałów, wszystkie w lasach - baraki
niekie - przeważnie brudne - bardzo dużo owadów (pluskwy), czas masowe wydręki szosu-
row. Kpieli w łamii obowiązkowa każdego tygodnia. W każdym oddziale było od 3-5.000 wię-
- 5) Skład jeńców, więźniów, seażanów (narodowość, kategoria przestępstw, poziom umysłowy i
moralny, wzajemne stosunki etc.): więźniowie składali się przeważnie z Polaków do 60-70%
następnie Żydzi i mały procent Ukraińców. W obozie można określić liczbę po połowie
Polacy, następnie Gruzini, Koreańscy i inne narodowości z sowieckich republik. Rodzaj
przestępstwa w większości polityczny. Poziom umysłowy różny, zależnie od grup potworzo-
nych, najniższy był u Sowieców. Stosunki między Gruzinami, Koreańczykami, Łotyszami
były bardzo dobre - Sowieci tylko na każdym kroku wytykali Polaków.
- 6) Życie w obozie, więzieniu i t.p. (przebieg przeciętnego dnia, warunki pracy, normy, wy-
nagrodzenie, wyżywienie, ubranie, życie koleżeńskie i kulturalne): poranna o godz. 5 rano,
o godz. 6-tej wyjazd do lasu do pracy. Powrót o godz. 20-tej. Odległość do miejsca pracy
około 10 km. Praca w lesie ciężka - normy wysokie np. od 2,8 m³ do 7 m³ - zależnie
od przeznaczenia rodzaju drzewa ściętego i od diametru - wynagrodzenie prawie żadne,
s powodu niewypaźnienia norm. Ubiór pod każdym względem był niedostateczny - brak było
ciepłego ubrania, a mrozy dochodziły do 50-55°. W obozie była objasnowa - oświetlała te-
atralna, złożona z samych Sowieców i ona co pewien czas dawała jakieś propaga-dowy
występ - oprócz tego raz na miesiąc wyświetlano film.
- 7) Stosunek władz NKWD do Polaków (sposób badania, tortury, kary, propaganda komunistyczna,
informacje o Polsce etc.): przy badaniu byli bezlitośni - strażnicy różnie przy
prowadzeniu więźnia na przesłuchanie, po drodze obdarsali bułkami i kopaniem. Oprócz
tego za najniższe wykroczenie np. mówienie o Polsce, o szybkości ujęcia z więzienia -
szłymano do karceru na 3-5 dni. Przy tym zaznaczali, że Polaka to wywał turki, wsi
i że nigdy więcej nie powstanie.
- 8) Pomoc lekarska, szpitale, szpitalność (wymianie nazwiska zmarłych): pomoc lekarska
dobra, ale brak ludzi wykwalifikowanych i brak lekarstw dawał się odczuwać w dużym
stopniu. W każdym oddziale był szpital - czysto utrzymany. W więzieniu natomiast
lekarzy prawie zupełnie nie było tylko felczerzy, w więzieniu zmarł naoselnik oddz.
drogowego w Kołomyi - Mastalcz.
- 9) Czy i jaka była łączność z Krajem i rodziną: Łączności z Krajem i rodziną - nie
miałem.
- 10) Kiedy został zwolniony i w jaki sposób dostał się do Armii: zwolniony zostałem 15. IX.
1941 r., ponieważ nie wiedziałem gdzie się organizuje Armia Polaka, a miejscowe władze
sowieckie nie chciały udzielić informacji w tej sprawie - przez 2 tygodnie pracowałem
w fabryce dykt koło Kirowa. Gdy tylko dowiedziałem się o przypuszczalnym miejscu orga-
nisowania, natychmiast porzuciłem pracę i dnia 10. XI. 41 r. zostałem przyjeżdżający w szeregi
Armii Polskiej.

Skruahul. Toloun. pp.